

توضیحاتی پیرامون یک انتقاد و نقد انتقاد

بهمن شفیق

دوشنبه ۴ خرداد ۱۳۸۸

نوشته من تحت عنوان "این تاکتیک درست نیست" از جانب رفیقی به نام "کاوه اردلان - فعال کارگری در ایران" در نوشته ای تحت عنوان "جمع آوری امضا تاکتیک کمیته برگزاری اول ماه مه نیست" که در سایتهای "افق روشن" و "کمیته پیگیری ایجاد تشکلهای کارگری" درج شده است، متقابلاً مورد انتقاد قرار گرفته است. من در آن نوشته تاکتیک جمع آوری امضا از طریق پتیشن را نادرست ارزیابی کرده و اظهار امیدواری کرده بودم که این تاکتیک مورد تجدید نظر قرار بگیرد. کاوه اردلان متقابلاً در نوشته خود ضمن فاصله گرفتن از این تاکتیک و تکذیب انتساب تاکتیک به کمیته برگزاری از من خواست که با دقت بیشتری بیانیه های کمیته برگزاری را بخوانم. گرچه با انتشار بیانیه ۳۱ اردیبهشت کمیته برگزاری مراسم روز جهانی کارگر ۸۸ اصل موضوع بحث عوض شده است، با این حال نوشته کاوه اردلان حاوی نکاتی است که توضیحاتی را لازم می کنند.

نخست این که کاوه اردلان به طور تلویحی بی دقتی ای را در انتساب آن تاکتیک از جانب من به کمیته برگزاری مراسم اول ماه مه نسبت می دهد و از من میخواهد که "به دقت دوباره به اطلاعیه های رسمی کمیته برگزاری مراسم اول ماه مه تهران" مراجعه کنم. اردلان سپس توضیح می دهد که آن پتیشن فقط در سایت سندیکای واحد درج شده بود و کمیته برگزاری هیچ روش خاصی را پیشنهاد نکرده و به طور کلی "دعوت به اقدامات عملی برای آزادی دستگیر شدگان کرده است". علاوه بر این اردلان این سؤال را در مقابل من قرار می دهد که چگونه متوجه نشده ام که "تاکتیک دعوت به خیابان کشاندن مطالبات کارگران... هیچ نسبت جدی به لحاظ تحلیل و نظر و نیز پراتیک با در غلتیدن به صرفاً جمع آوری امضا" ندارد؟

توضیح اردلان درباره اطلاعیه کمیته برگزاری توضیحی درست اما ناکافی است. این درست است که کمیته برگزاری در اطلاعیه اعلام کمپین هیچ روش خاصی را پیشنهاد نکرده بود. اما اطلاعیه اعلام یک کمپین به طور معمول اصولاً جای توصیه روش معینی نیز نیست. کمیته برگزاری میتواند بعد از آن اطلاعیه اولیه به نتایجی درباره شیوه پیشبرد مبارزه رسیده باشد و یکی از آن نتایج هم میتواندست اعلام پتیشن باشد. اگر رفیق ما کاوه اردلان نیز در نوشته من دقت میکرد متوجه می شد که زمان اعلام کمپین و زمان اعلام پتیشن در نوشته من یکی قلمداد نشده است. پتیشن چند روز پس از اعلام کمپین اعلام شد. کاوه اردلان درست میگوید که فرم امضاء پتیشن تنها در سایت سندیکای واحد درج شده بود. چیزی که اردلان اما مسکوت می گذارد این است که جمع آوری امضا برای تهیه لیست قبل از اعلام پتیشن در سایت سندیکای واحد آغاز شده بود. نحوه درج اسامی اشخاص و تشکلهای در امتداد لیست تشکلهای فراخوان دهنده کمپین، به خوبی نشانگر این بود که همان لیست باید گسترش می یافت. این لیست تکمیلی که شامل اسامی اضافه شده در امتداد اسامی تشکلهای داخل نیز بود، نه تنها در سایت سندیکای واحد، بلکه همچنین در سایتهای دیگر و از جمله سایت کمیته پیگیری نیز درج شده بود. (۱) نکته مهم تر این که پیش از زمان

قرار گرفتن فرم پتیشن بر سایت سندیکای واحد، ایمیلی به فعالین سیاسی مدافع جنبش کارگری در خارج از کشور ارسال گردید که قرار دادن نام آنان در زمره حمایت کنندگان را منوط به ارسال امضایشان می کرد. این ایمیل نه از جانب سندیکای واحد بلکه با آدرس ایمیل کمپین ارسال شده بود. بنا براین تنها تفاوت سایت سندیکای واحد با سایتهای دیگری که لیست را درج کردند در این بود که سایت سندیکای واحد رسماً تقاضای امضاء پتیشن را همراه با فرم مربوطه نیز درج کرد که این نشان دهنده جدیت مسئولین سایت سندیکای واحد است. نمی شود تاکتیکی را به پیش برد و آن را اعلام نکرد. همه اینها میتوانند سوء تفاهماتی کوچک باشند. اما بی دقتی ای از جانب من نبوده اند. به ویژه این که از همان اولین روزهای بعد از دستگیری، از جانب محافل معینی از خود برگزار کنندگان، بحثهایی هم، چه در جلسات به طور شفاهی و چه بطور کتبی، صریح یا پوشیده، تر ماجراجویانه بودن آکسیون اول ماه مه پارک لاله را به میان کشیدند. هیچکدام از طراحان این مباحث نیز به سندیکای واحد تعلق نداشته اند. بنا بر این عدم نسبت تاکتیک به خیابان کشیدن مطالبات با جمع آوری امضا به هیچ وجه به معنای آن نیست که نشود از یکی به دیگری در غلتید. همانطور که امضاء فراخوان تظاهرات مانع آن نشد که بخشهایی از امضا کنندگان پس از دستگیری ها به طرح بحث "ماجراجویی" نپردازند.

دوم این که انتقاد من در آن نوشته بر یک تاکتیک بود و نه به کسانی که با گذاشتن امضاء به حمایت از کارگران دستگیر شده پرداختند. روشن است که یک جنبش اجتماعی را نمی شود و نباید در یک قالب تنگ محدود کرد. ابراز اعتراض یک جنبش اجتماعی به طور طبیعی اشکال بسیار متنوعی به خود خواهد گرفت که از اعلام حمایت ساده آغاز می شود و تا سطوح فعالتری از اعتراض را دربرمی گیرد. این بسیار روشن است و نیازی به یادآوری آن نیست. اما این اصل عمومی ناقض مباحثه برسر روشهای تاکتیکی حاکم بر یک جنبش اجتماعی نیست. انتقاد من در آن نوشته نیز دقیقاً به بحث برسر روش تاکتیکی حاکم بر کمپین پرداخته بود و نه به اصل تنوع حرکات. بنا براین توضیح کاوه اردلان مبنی بر این که کمیته برگزاری روش خاصی را پیشنهاد نکرده و "هر کدام از این کارگران و یا تشکل های مخاطب این فراخوان چه در داخل چه در خارج کشور متناسب با آرایش و توازن قوای خود و صد البته بسته به طرز تلقی خود از این که چه ابزاری در این راه سودمند است، دست به اقدام خواهد زد" در واقع جلوه دادن یک کمبود به عنوان یک فضیلت است. من انتقادی به یک تاکتیک وارد کرده ام که به زعم من تاکتیک کمیته برگزاری بود، کاوه اردلان در مقابل اطمینان خاطر می دهد که آن تاکتیک ربطی به کمیته برگزاری ندارد و از این هم فراتر رفته و بسیار حق به جانب اعلام می کند که کمیته برگزاری اصولاً تاکتیکی برای کمپین ندارد. اردلان متوجه نیست که به این ترتیب به بدترین دفاع از کمپین دست زده است. تأکید بر تنوع روشهای مبارزاتی شرکت کنندگان در یک کمپین به هیچ وجه نافی ضرورت مباحثه برای توافق بر سر دست زدن به اقدامات مشترک نیست. مسأله هر کمپینی فقط این نیست که هر کس به هر شکلی که خود می خواهد کارش را جلو ببرد. کمپین مشترک در عین حال به این معنا است که همه تشکیل دهندگان کمپین علاوه بر اقداماتی که به طور مجزا پیش می برند، بر سر اقدامات مشترکی نیز به توافق می رسند و این اقدامات مشترک همان تاکتیک مسلط بر کمپین است. اگر چنین اقدامات مشترکی به بحث گذاشته نشوند و با توافق جمعی در دستورکار قرار نگیرند، طبیعی است که یا همان

روشهایی بر مبارزه مسلط خواهند شد که روشهای فی الحال جاری و رایج هستند و یا جنبش در فقدان پاسخ عملی فروکش خواهد کرد.

اردلان توجه نمی کند که انتقاد من به تاکتیک پتیشن با انتظار معینی در زمینه اتخاذ تاکتیکی متفاوت نیز همراه است. سؤال و انتظاری که من در آن انتقاد تلاش به طرح آن کرده ام این بود که تاکتیک کمیته برگزاری یا کمیته کمپین برای تقویت مبارزه ای که فی الحال در خارج و داخل کشور در سطوح مختلفی آغاز شده است چیست؟ در پاسخ به این سؤالات نمیتوان یک کمپین را به "از هر کس به اندازه توانش" تقلیل داد و از دیگران خواست که اگر چیزی در چنته دارند رو کنند. انتشار اطلاعیه ۳۱ اردیبهشت کمیته برگزاری اتفاقاً دقیقاً نشان می دهد که در میان مسئولین کمپین چنین درکی حاکم نیست.

به نظر من با اطلاعیه ۳۱ اردیبهشت، کمپین حقیقتاً به سمت فرا رفتن از یک کمپین سمبلیک و تبدیل شدن به یک کمپین واقعی گام برداشت. اطلاعیه تلویحاً اما به درستی تفاوت سطوح و اشکال مبارزه در داخل و خارج از کشور را به رسمیت می شناسد، در مورد داخل کشور رهنمود مشخص دفاع از دستگیر شدگان در مقابل دادگاهها را در دستور کار می گذارد و در مورد خارج از کشور و حمایتهای بین المللی از موضعی کاملاً دقیق به تأیید عمومی این تلاشها می پردازد و به این وسیله اعتبار سیاسی و اخلاقی مبارزات داخل کشور را به عنوان پشتوانه در خدمت مبارزان خارج از کشور قرار می دهد. همه اینها با پیشرفت جنبش یقیناً دقیق تر خواهند شد و جنبش با پیشرفت خود قطعاً برداشتن گامهای بزرگتری را در دستور کار خود خواهد گذاشت. اطلاعیه ۳۱ اردیبهشت همین ظرفیت را به نمایش می گذارد. ظرفیتی که برای تحقق آن باید کار کرد. در مورد داخل کشور نیمی از مسأله حل است. کمیته برگزاری بدون تردید به عنوان شایسته ترین مرجع پیشبرد کمپین وظیفه خود را انجام خواهد داد، همانطور که در سالهای اخیر نیز جنبش راه خود را از دل سخت ترین شرایط باز کرده است. مباحثه ای که برای ما در خارج از کشور طرح است این است که چگونه میتوان به انجام همان وظایف در خارج از کشور پرداخت. این بحثی است که ما در خارج از کشور باید بدان پردازیم.

بهمن شفیق

۴ خرداد ۱۳۸۸ - ۲۰۰۹-۰۵-۲۴

(۱)- این لینک امضاها در سایت کمیته پیگیری است: <http://www.komiteyepgyri.com/Akhbar/akhbar0083.htm>

ضمیمه ۱: مطلب کاوه اردلان

جمع آوری امضا تاکتیک کمیته برگزاری اول ماه مه نیست

(ملاحظه ای پیرامون نوشته ی بهمین شفیق)

در نوشته‌یی تحت عنوان " این تاکتیک درست نیست" نوشته‌ی بهمین شفیق در تاریخ ۳۱ اردیبهشت ۸۸ (۲۱ مه ۲۰۰۹) مندرج در سایت افق روشن، - به زعم نویسنده آن مطلب - به تاکتیک کمیته برگزاری اول ماه مه برای جمع آوری امضا اشاره شده است و سپس بر اساس این پیش فرض که این تاکتیک از سوی کمیته برگزاری اتخاذ شده، به تحلیل و بررسی این تاکتیک پرداخته شده است. ضمن تشکر از همهی دوستانی که به هدف نقد تحرکات جنبش کارگری برای پیشبرد مبارزات قلم می‌زنند، نویسنده آن مطلب را به دقت دوباره به اطلاعیه‌های رسمی کمیته برگزاری مراسم اول ماه مه تهران دعوت می‌کنم. هرگز چنین چیزی از طرف این کمیته نه در اطلاعیه‌های رسمی و نه در متن فراخوان خواسته نشده است. کما این که آیا تاکتیک دعوت به خیابان کشاندن مطالبات کارگران توسط این کمیته به جای تجمع در بیابان و دشت با وجود سرکوب‌هایی که همیشه در انتظار است می‌تواند هیچ نسبت جدی به لحاظ تحلیل و نظر و نیز پراتیک با در غلتیدن به صرفاً جمع آوری امضا داشته باشد؟ اگر نویسنده‌ی محترم آن مطلب دوباره به سایتی که این پتیشن را تعبیه کرده است، باز گردند مشاهده خواهند کرد که این اقدام تنها در سایت رسمی سندیکای واحد انجام گرفته است. این لابد انتخاب دوستان سندیکا ی واحد بوده است و لزوماً بیانگر تاکتیک کمیته

برگزاری نیست. اگر چه ممکن است این تاکتیک حتی تنها روش پیش گرفته شده توسط سندیکای واحد نبوده باشد. اما هرگونه که هست و هر چند تا، انتخاب و روش آنان است. کمیته برگزاری اما بدون پیشنهاد روشی خاص، در متن فراخوان از کارگران ایران و جهان و از جمله کارگران متشکل شده در نهاد های ذیل نام کمیته برگزاری، دعوت به اقدامات عملی برای آزادی دستگیر شدگان کرده است. هر کدام از این کارگران و یا تشکل های مخاطب این فراخوان چه در داخل چه در خارج کشور متناسب با آرایش و توازن قوای خود و صد البته بسته به طرز تلقی خود از این که چه ابزاری در این راه سودمند است، دست به اقدام خواهد زد. شما نیز مخاطب این فراخوان هستید و احتمالا به روش خودتان دست به اقدامی زده‌اید یا خواهید زد.

فراموش نکنیم که کمیته برگزاری چنانچه دستگیری ها و طولانی شدن آن، بدین شکل اتفاق نمی افتاد، فاعدا می بایست چند روز پس از مراسم به کار خود پایان می داد. اکنون به درستی این وظیفه‌ی کارگران و تشکل هاست که با تمام توان خود به دفاع از دستگیر شدگان بپردازند. این کمیته تشکل نیست. به ویژه حالا فقط می تواند با توجه به برآیند نظر گروه های تشکیل دهنده آن گزارشات و اخبار و یا تحلیل خود را از شرایط، در حدی که دستور کاری آن است را ارائه دهد. طبیعتا هر کدام از تشکل هایی که ذیل نام این کمیته هستند، مختارند برای دفاع از دستگیر شدگان اقدام مقتضی از دیدگاه خود را ساماندهی کنند. اگر اقدام واحدی مورد توافق همه اعضا می بود حتما اعلام می شد، در غیر این صورت هر کس خود، می تواند سازماندهی حرکت یا اقدامی را انجام دهد. شما نیز دعوت شده‌اید که اقدامات اساسی که در چنته‌ی خود دارید را عملی کنید و اگر مایل بودید همان طور که در پایان متن فراخوان آمده است گزارش اقدام خود را به کمیته ارسال کنید تا در دسترس دیگران نیز قرار داده شود و سندی باشد ماندگار در مبارزات کارگری.

با تذکر این نکته لازم دانستم تصریح کنم که قصد کمیته‌ی برگزاری از اعلام فراخوان، جمع آوری امضا نیست. اگر چه کسانی که اقدام عملی دیگری را در توان خود نمی بینند این حق را دارند که با ارسال نام خود و یا تشکل متبوعشان، دست کم حمایت معنوی خود را از این کمپین اعلام نمایند.

نیز قابل ذکر است که کمیته برگزاری مراسم اول ماه مه تا این تاریخ، تارنما و یا وبلاگ رسمی نداشته است و تنها نوشته‌های خود را از طریق ایمیل ارسال کرده است. تنها نوشته‌یی که با امضای رسمی کمیته برگزاری منتشر می شود بیان دیدگاه رسمی و نظر جمعی شکل دهندگان این کمیته است....

پیروز باد همبستگی جهانی طبقه ی کارگر
کاوه اردلان - فعال کارگری در ایران
خرداد ۸۸- ۲۲ مه ۲۰۰۹

ضمیمه ۲: اطلاعیه ۳۱ اردیبهشت کمیته برگزار کننده مراسم روز جهانی کارگر

کارگران، مردم آزادی خواه ایران و جهان!
آنچنان که در اطلاعیه های پیشین کمیته برگزاری مراسم اول ماه مه سال ۸۸ توضیح داده شده است، پس از فراخوان تشکل های مستقل جنبش کارگری ایران، در روز جمعه ۱۱ اردیبهشت، در محل مراسم در پارک لاله تهران پس از سرکوب مراسم بیش از ۱۵۰ نفر دستگیر شدند. تعدادی از آنان آزاد شده اند اما کماکان در حدود ۴۰ تن از آنان در زندان به سر می برند. به علاوه تعدادی از کارگران عضو تعاونی فلزکار مکانیک در همین روز در محل تعاونی خود دستگیر شدند.

طی فراخوان این کمیته و اعلام کمپین برای آزادی این دستگیر شدگان، صدها حمایت از طریق نهادها و تشکل های کارگری و حقوق بشری و انسان های آزادی خواه از سراسر جهان اعلام گردید. ما ضمن تاکید بر این حمایت ها، از تمامی افراد و نهادها می خواهیم که: الف: ضمن حمایت از خانواده های زندانیان، بیش از پیش خود را در کنار آنان قرار دهیم. این خانواده ها هر روزه در برابر دادگاه انقلاب واقع در خیابان شریعتی، ابتدای خیابان معلم جمع شده و خواهان آزادی عزیزان خود هستند. ب: از کارگران، نهادها و تشکل های کارگری و حقوق بشری می خواهیم که مصرا برای آزادی دستگیر شدگان تلاش نمایند.

کمیته برگزاری مراسم روز جهانی کارگر ۸۸

- سندیکای شرکت واحد تهران و حومه
- سندیکای نیشکر هفت تبه
- اتحادیه آزاد کارگران ایران
- هیئت بازگشایی سندیکای کارگران نقاش و تزئینات ساختمان
- شورای همکاری تشکل ها و فعالین کارگری :
- کمیته پیگیری ایجاد تشکل های آزاد کارگری
- کمیته هماهنگی برای کمک به ایجاد تشکل های کارگری
- جمعی از فعالین کارگری
- شورای زنان
- کانون مدافعان حقوق کارگر

۳۱ اردیبهشت ۸۸